

Sygn. akt V GC 143/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie V Wydział Gospodarczy, w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Maciej Rzewuski,
Protokolant:	stażysta Arkadiusz Kozioł

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2017 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. (następcy prawnego J. F. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) w W.)

przeciwko M. G. (1) i W. G.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanych M. G. (1) i W. G. na rzecz powódki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. solidarnie kwotę 271.605,28 (dwieście siedemdziesiąt jeden tysięcy sześćset pięć 28/100) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28 lipca 2015 r. do dnia zapłaty,

II. zasądza od pozwanych M. G. (1) i W. G. na rzecz powódki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. solidarnie kwotę 23.798,00 (dwadzieścia trzy tysiące siedemset dziewięćdziesiąt osiem 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 7.200,00 (siedem tysięcy dwieście 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

III. odstępuje od obciążania pozwanych kosztami postępowania zażaleniowego (w sprawie o sygn. I ACz 770/16),

IV. nakazuje ściągnąć od pozwanych M. G. (1) i W. G. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Olsztynie solidarnie kwotę 112,48 (sto dwanaście 48/100) złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

/SSR del. Maciej Rzewuski/

Sygn. akt V GC 143/15

UZASADNIENIE

Powód J. F. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) w W., który w toku postępowania przekształcił się w spółkę kapitałową pod nazwą (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” z siedzibą w W., wniósł pozew przeciwko W. G. i M. G. (1), w którym domagał się zasądzenia od pozwanych solidarnie na swoją rzecz kwoty 271.605,28 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i kosztami procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że jako przedsiębiorca pozostawał w stałych stosunkach gospodarczych ze Spółką (...) S.A. z siedzibą w G.. Tytułem zabezpieczenia roszczeń wynikających z łączącej go ze Spółką umowy numer (...) z dnia 22 kwietnia 2011 r., której przedmiotem była sprzedaż i dostawa produktów naftowych, Spółka (...) S.A. wystawiła

na rzecz powoda weksel własny in blanco. W ramach realizacji w/w umowy, w okresie od grudnia 2011 r. do stycznia 2012 r., Spółka kupiła od powoda produkty naftowe na łączną kwotę 598.548,33 zł. Ponieważ Spółka nie zapłaciła za sprzedany jej towar, powód wystąpił przeciwko niej z powództwem cywilnym. W dniu 8 marca 2012 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, w którym zobowiązał Spółkę (...) S.A. do zapłaty na rzecz powoda kwoty 603.145,95 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 13 lutego 2012 r. do dnia zapłaty. Dnia 13 kwietnia 2014 r., w oparciu o wskazany tytuł zabezpieczenia, powód wystąpił do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w C. M. W. z wnioskiem o wszczęcie postępowania zabezpieczającego. Po zaopatrzeniu nakazu zapłaty w sądową klauzulę wykonalności, powód skierował do Komornika Sądowego wnioski o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko Spółce. Na poczet tytułu wykonawczego wyegzekwowano i przekazano wierzycielowi łącznie kwotę 267.441,48 zł. Postanowieniem z dnia 14 września 2012 r. Komornik Sądowy na podstawie art. 146 Prawa upadłościowego i naprawczego umorzył postępowanie egzekucyjne prowadzone przeciwko Spółce (...) S.A. Dnia 1 marca 2012 r. Spółka złożyła wniosek o ogłoszenie upadłości z możliwością zawarcia układu. W dniu 25 lipca 2012 r. Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku ogłosił (...) S.A. Zdaniem powoda, wniosek o ogłoszenie upadłości Spółki został złożony z naruszeniem dwutygodniowego terminu z art. 21 ust. 1 p.u.n., czego bezpośrednią konsekwencją było drastyczne zwiększenie wartości zobowiązań upadłej Spółki w okresie od 5 stycznia 2012 r. do lutego 2012 r. o kwotę 1.025.814,84 zł, będące rezultatem dalszego zaciągania przez Spółkę zobowiązań, mimo uprzedniego zaprzestania regulowania wymagalnych należności finansowych wobec kontrahentów. W konsekwencji doprowadziło to do znaczącego pomniejszenia majątku Spółki. Z analizy listy wierzytelności sporządzonej przez Syndyka Masy Upadłości Spółki (...) S.A. wynika, że Spółka zaprzestała regulowania wymagalnych zobowiązań co najmniej w grudniu 2011 r., a najpóźniej w połowie stycznia 2012 r., zaś beczynność członków zarządu upadłej Spółki skutkowałą wzrostem zobowiązań, a w dalszej perspektywie pomniejszeniem majątku masy upadłości. Jako podstawę prawną roszczenia dochodzonego przeciwko członkom zarządu Spółki (...) S.A. wskazano przepis art. 21 ust. 3 p.u.n. (vide: k.5-13).

Pozwani W. G. i M. G. (1) wnieśli o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew M. G. (1) wskazał, że wniosek o ogłoszenie upadłości Spółki (...) S.A. został złożony w ustawowym terminie. Podniósł też, że powództwo jest przedwczesne, ponieważ obecnie toczy się postępowanie upadłościowe i dopiero zatwierdzony przez sędziego komisarza plan podziału środków uzyskanych z likwidacji majątku Spółki (...) S.A. pozwoli na jednoznaczne stwierdzenie bezskuteczności egzekucji wobec Spółki. Zarzucił, że strona powodowa nie wykazała, że w przypadku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w terminie, uzyskałaby zaspokojenie w wyższym rozmiarze niż w rzeczywistości. Na koniec pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia objętego żądaniem pozwu (vide: k. 139-141v).

Pozwany W. G. w uzasadnieniu odpowiedzi na pozew także powołał się na brak wykazania przez stronę powodową, aby wniosek o ogłoszenie upadłości Spółki (...) S.A. został złożony po terminie oraz by powód doznał szkody w przypadku uznania, że wniosek ten był spóźniony. „Z ostrożności procesowej” pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia dochodzonego pozewem (vide: k.148-150v).

Postanowieniem z dnia 18 lutego 2016 r., V GC 143/15, Sąd Okręgowy w Olsztynie zawiesił postępowanie w sprawie z powództwa J. F. przeciwko W. G. i M. G. (1) o zapłatę – do czasu wykonania ostatecznego planu podziału w toczącym się pod sygn. VI GU 30/12 postępowaniu upadłościowym.

(vide: postanowienie Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 18 lutego 2016 r. – k.459)

Powyższe postanowienie zażaleniami zaskarżyli powód i pozwany W. G. w całości, domagając się jego uchylecia i zasądzenia od strony przeciwnej na swoją rzecz kosztów postępowania zażaleniowego.

(vide: zażalenia stron procesowych – k.467-474, k.478-479)

Postanowieniem z dnia 6 lipca 2016 r., I ACz 770/16, Sąd Apelacyjny w Białymstoku uchylił zaskarżone postanowienie. W uzasadnieniu orzeczenia wskazał, że w okolicznościach niniejszej sprawy „poszkodowany obowiązany jest wykazać szkodę, jaka powstała w jego majątku, co w praktyce oznacza konieczność wykazania skali pomniejszenia masy upadłości, powiązanej przyczynowo z opóźnieniem w złożeniu wniosku, w sposób uniemożliwiający zaspokojenie wierzytelności poszkodowanego”. Sąd Apelacyjny podkreślił, że obowiązek ten może być skutecznie realizowany w obrębie procesu cywilnego, bez oczekiwania na wydanie rozstrzygnięć w postępowaniu upadłościowym.

(vide: postanowienie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 6 lipca 2016 r. – k.510-512)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. F. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...) z siedzibą w W., pozostawał w stałych stosunkach gospodarczych ze Spółką (...) S.A. z siedzibą w G.. Wymieniony sprzedawał i dostarczał Spółce produkty naftowe.

(bezsporne; dowody: umowa nr (...) – k.18-23, faktury VAT z oświadczeniami – k.26-67; zeznania świadka A. K. – k.546; zeznania pozwanego M. G. (1) – k.547-548; zeznania pozwanego W. G. – k.548-550)

Począwszy od dnia 16 marca 2006 r. W. G. pełnił funkcję członka zarządu Spółki (...) S.A. Od tego czasu do dnia 8 lutego 2011 r. M. G. (1) pełnił funkcję zastępcy prezesa zarządu tej Spółki, a po tej dacie – funkcję prezesa zarządu.

(bezsporne; dowód: odpis KRS – k.124-132)

W dniu 22 kwietnia 2011 r. J. F. zawarł ze Spółką (...) S.A. umowę numer (...). W ramach tego kontraktu sprzedał Spółce produkty naftowe za łączną kwotę 598.548,33 zł.

(bezsporne; dowody: umowa nr (...) – k.18-23, faktury VAT z oświadczeniami – k.26-67)

Od maja 2011 r. stan zobowiązań przeterminowanych Spółki (...) S.A. zaczął systematycznie rosnąć i wyniósł odpowiednio:

- na koniec maja 2011 r. – 29.812,86 zł,
- na koniec czerwca i lipca 2011 r. – 29.812,87 zł,
- na koniec sierpnia i września 2011 r. – 52.147,71 zł,
- na koniec października i listopada 2011 r. – 103.951,60 zł,
- na koniec grudnia 2011 r. – 493.620,15 zł,
- na koniec stycznia 2012 r. – 2.815.123,69 zł,
- na koniec lutego 2012 r. – 3.494.797,69 zł.

(dowody: opinia pisemna biegłego – k.222-404, ustna opinia uzupełniająca – k.448-449; zeznania pozwanego M. G. (1) – k.547-548; zeznania pozwanego W. G. – k.548-550)

W rozmowie telefonicznej przeprowadzonej pod koniec 2011 r. lub na początku 2012 r., M. G. (1) informował W. G. o zatorach płatniczych i problemach (...) S.A. oraz o potrzebie złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości Spółki.

(dowód: zeznania pozwanego W. G. – k.548-549)

Z uwagi na brak dokonania zapłaty ceny za sprzedany towar, w dniu 7 lutego 2012 r. J. F. wypełnił weksel in blanco, wzywając Spółkę (...) S.A. do jego wykupienia. Wezwanie okazało się nieskuteczne.

(bezsporne; dowody: weksel – k.24, deklaracja wekslowa – k.25, wezwanie do zapłaty – k.68-69, wezwanie do wykupu weksla – k.70)

Dnia 13 lutego 2012 r. J. F. wniósł przeciwko Spółce pozew o zapłatę. Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym dnia 8 marca 2012 r., w sprawie IX GNc 124/12, Sąd Okręgowy w Gdańsku zobowiązał Spółkę (...) S.A. do zapłaty na rzecz J. F. kwoty 603.145,95 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 13 lutego 2012 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu.

(bezsporne; dowody: pozew o zapłatę – k.71-75, nakaz zapłaty – k.76)

W dniu 1 marca 2012 r. M. G. (1) działający w imieniu Spółki (...) S.A., złożył do Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku wniosek o ogłoszenie upadłości Spółki z możliwością zawarcia układu.

(bezsporne; dowody: wniosek o ogłoszenie upadłości z załącznikami – k.590-608, dokumenty z akt upadłościowych VI GU 30/12 – k. 646-68)

Na podstawie w/w tytułu zabezpieczenia, w dniu 13 kwietnia 2014 r. J. F. wystąpił do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w C., M. W. z wnioskiem o wszczęcie postępowania zabezpieczającego.

(bezsporne; dowody: wniosek o zabezpieczenie roszczenia – k.77-79, postanowienie sądowe – k.133-134)

Po zaopatrzeniu w/w nakazu zapłaty w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 18 kwietnia 2012 r., IX GNc 124/12, J. F. skierował do Komornika Sądowego wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko Spółce (...) S.A.

(bezsporne; dowody: postanowienie sądowe – k.80, wniosek o wszczęcie egzekucji – k.81-83)

Postanowieniem z dnia 25 lipca 2012 r., VI GU 30/12, Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku ogłosił upadłość (...) S.A.

(bezsporne; dowód: postanowienie sądowe – k.122-123; dokumenty z akt upadłościowych VI GU 30/12 – k. 646-685)

Postanowieniem z dnia 14 września 2012 r., Km 1262/12, Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w C. na podstawie art. 146 Prawa upadłościowego i naprawczego umorzył postępowanie egzekucyjne. Na poczet należności objętej tytułem wykonawczym dla J. F. wyegzekwowano łącznie kwotę 267.441,48 zł.

(bezsporne; dowody: zajęcia wierzytelności – k.84-119, postanowienia komornicze – k.120-121)

Wniosek o ogłoszenie upadłości Spółki (...) S.A. powinien zostać zgłoszony najpóźniej dnia 31 stycznia 2012 r. W grudniu 2011 r. wartość zobowiązań przeterminowanych Spółki przekroczyła 50% ogółu zobowiązań Spółki. Biorąc zaś pod uwagę stan takich zobowiązań na dzień 29 lutego 2012 r. należałoby uznać, że Spółka (...) S.A. stała się niewypłacalna już w maju 2011 r. W takim przypadku wniosek o ogłoszenie upadłości Spółki – biorąc pod uwagę trzymiesięczny okres przeterminowania – winien zostać zgłoszony pod koniec sierpnia 2011 r.

(dowody: opinia pisemna biegłego – k.222-404, ustna opinia uzupełniająca – k.448-449; zeznania pozwanego W. G. – k.548-550)

Wartość księgowa majątku Spółki (...) S.A. wynosiła:

- na dzień 31 sierpnia 2011 r. – 1.021.104,62 zł,
- na dzień 31 stycznia 2012 r. – 966.129,88 zł,
- na dzień 29 lutego 2012 r. – 681.920,87 zł.

(dowody: opinia pisemna biegłego – k.222-404, ustna opinia uzupełniająca – k.448-449)

W dacie złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, zarówno w sierpniu 2011 r., jak też w styczniu 2012 r. Spółka (...) S.A. była w stanie, po ściągnięciu przysługujących jej należności, spłacić w całości wszystkich swoich wierzycieli, w tym także J. F..

(dowody: opinia pisemna biegłego – k.222-404, ustna opinia uzupełniająca – k.448-449)

Wartość masy upadłości Spółki (...) S.A., bez wierzytelności i roszczeń przysługujących dłużnikowi, na dzień 29 kwietnia 2012 r. wynosiła 292.565,03 zł. Wysokość szacowanych kosztów postępowania upadłościowego określono na kwotę 277.280,00 zł.

(dowody: sprawozdania nadzorcy sądowego – k.152-180, k.625-643)

Wierzytelność J. F. w kwocie 271.605,08 zł została umieszczona na liście wierzytelności i uznana przez Syndyka Masy Upadłości Spółki (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej. Listę wierzytelności zatwierdził sędzia komisarz postanowieniem z dnia 8 czerwca 2015 r., VI GUp 12/12. Wierzytelność J. F. została zaliczona do IV kategorii. Suma wartości wierzytelności uznanych przez Syndyka Masy Upadłości wynosi odpowiednio:

- dla wierzytelności kategorii II – 1.471,38 zł,
- dla wierzytelności kategorii III – 1.303,46 zł,
- dla wierzytelności kategorii IV – 3.229.141,68 zł.

W toku dotychczasowego postępowania upadłościowego J. F. nie został zaspokojony w całości ani w części.

(bezsporne; dowody: pisma syndyka z dnia 15 lutego 2016 r. – k.456 i z dnia 12 grudnia 2016 r. – k.582; listy wierzytelności – k.688-706)

Stan środków pieniężnych w masie upadłości Spółki (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej wynosił odpowiednio:

- na dzień 24 lipca 2012 r. – 416.488,50 zł,
- na dzień 30 września 2012 r. – 472.112,63 zł,
- na dzień 31 grudnia 2012 r. – 487.598,49 zł,
- na dzień 31 marca 2013 r. – 477.283,22 zł,
- na dzień 30 czerwca 2013 r. – 449.689,75 zł,
- na dzień 30 września 2013 r. – 433.768,43 zł,
- na dzień 31 grudnia 2013 r. – 826.195,80 zł,
- na dzień 31 marca 2014 r. – 1.188.294,13 zł,
- na dzień 30 czerwca 2014 r. – 1.175.402,51 zł,
- na dzień 30 września 2014 r. – 1.163.401,28 zł,
- na dzień 31 marca 2015 r. – 1.143.100,10 zł,
- na dzień 30 czerwca 2015 r. – 1.131.282,93 zł,

- na dzień 30 września 2015 r. – 827.674,34 zł,
- na dzień 31 marca 2016 r. – 801.953,23 zł,
- na dzień 30 czerwca 2016 r. – 783.557,98 zł,
- na dzień 30 września 2016 r. – 775.762,20 zł,

(dowody: sprawozdania syndyka masy upadłości – k.707-838, nakazy zapłaty – k.181-186)

W dniu 25 listopada 2016 r. J. F. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) w W., przekształcił się w spółkę kapitałową pod nazwą (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” z siedzibą w W.,

(bezsporne; odpis KRS – k.843-845)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny w zdecydowanej większości pozostawał między stronami niesporny. Strony pozostawały natomiast w sporze co do tego, czy na gruncie niniejszej sprawy ziściły się przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanych, o jakiej mowa w treści art. 21 ust. 3 Prawa upadłościowego i naprawczego.

Ustalając go oparto się przede wszystkim na dokumentach złożonych przez strony, których prawdziwość i treść nie były kwestionowane w żadnym zakresie. Sąd także nie powziął wątpliwości w tej materii. Za wiarygodne uznano też zeznania świadka A. K., które były logiczne i szczerze, a nadto korespondowały z przedłożonymi dokumentami. W spornym zakresie Sąd Okręgowy oparł się na opinii biegłego z zakresu rachunkowości i wyceny przedsiębiorstw w osobie J. M.. Wprawdzie opinia ta była kwestionowana przez jednego z pozwanych, lecz biegły podtrzymał ją w całości na rozprawie sądowej w dniu 3 lutego 2016 r., po udzieleniu szczegółowych odpowiedzi na wszystkie zarzuty zredagowane przez W. G.. Zarówno opinia pisemna, jak i ustna są w pełni logiczne i zrozumiałe, wnioski końcowe zostały wyjaśnione w sposób czytelny, a kompetencja i rzetelność biegłego nie budzą najmniejszych zastrzeżeń. Zeznania pozwanych uznano natomiast za wiarygodne w części, w jakiej pozostawały zgodne z ustalonym w sprawie stanem faktycznym.

Obaj pozwani stanęli na stanowisku, że wniosek o ogłoszenie upadłości Spółki (...) został złożony w ustawowym terminie. Tym samym zaprzeczyli, aby powód doznał jakiegokolwiek szkody wynikającej z tego tytułu. Pozwani podnieśli także zarzut przedawnienia roszczenia objętego żądaniem pozwu, a M. G. (1) dodatkowo stwierdził, że powództwo jest przedwczesne z uwagi na fakt toczącego się postępowania upadłościowego.

Zgodnie z treścią art. 21 ust. 1 ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze, w brzmieniu obowiązującym od dnia 2 maja 2009 r., dłużnik obowiązany jest, nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości, zgłosić w sądzie wniosek o ogłoszenie upadłości. W sytuacji, gdy dłużnikiem jest osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, obowiązek, o którym mowa w ust. 1, spoczywa na każdym, kto ma prawo go reprezentować sam lub łącznie z innymi osobami. Z kolei w myśl ust. 3 przepisu osoby, o których mowa w ust. 1 i 2, ponoszą odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną wskutek niezłożenia wniosku w terminie określonym w ust. 1.

Jest to odpowiedzialność oparta na zasadzie winy i przesłanki tej odpowiedzialności co do zasady uregulowane są w art. 415 i n. k.c. Zwraca uwagę konieczność wykazania bezprawnego i zawinionego działania dłużnika, tj. faktu, że w terminie dwóch tygodni od powstania podstaw do ogłoszenia upadłości wniosek taki nie został złożony. Nieodzowną przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej z art. 415 k.c. jest istnienie związku przyczynowego w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. między zawinionym zachowaniem danej osoby a wyrządzoną szkodą. Zgodnie z treścią powołanego przepisu zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. Istota regulacji art. 361 § 1 k.c. pozwala na przyjęcie odpowiedzialności sprawcy szkody na podstawie art. 415 k.c. tylko za typowe, a więc normalne skutki jego zawinionych zachowań, a nie za

wszelkie możliwe ich następstwa, które w ciągu zdarzeń dają się połączyć w jeden łańcuch przyczynowo-skutkowy. Za adekwatne, typowe następstwo określonego zachowania można więc uznać występowanie tylko takiego skutku, który daje się przewidzieć w zwykłym porządku rzeczy, a więc takiego, który – przy uwzględnieniu zasad doświadczenia życiowego – jest charakterystyczny dla danej przyczyny, jako normalny rezultat określonego zachowania, w tym także zawinionego deliktu (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2004 r., IV CK 395/03 LEX nr 182102). Wreszcie do powstania rzeczonyj odpowiedzialności konieczne jest powstanie szkody. In casu ciężar wykazania wszystkich tych przesłanek obarczał powoda jako wywodzącego z nich korzystne dla siebie skutki prawne.

Oceniając w pierwszej kolejności przesłankę istnienia podstaw do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości Spółki (...) S.A., należało odwołać się do regulacji art. 10 p.u.n., według której upadłość ogłasza się w stosunku do tego dłużnika, który stał się niewypłacalny. W świetle art. 11 ustawy stan niewypłacalności dłużnika definiowany jest jako stan, w którym dłużnik nie wykonuje swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych. Dłużnika będącego osobą prawną albo jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, uważa się za niewypłacalnego także wtedy, gdy jego zobowiązania przekroczą wartość jego majątku, nawet wówczas, gdy na bieżąco takie zobowiązania wykonuje.

W ocenie Sądu, w odniesieniu do Spółki (...) S.A. wniosek o ogłoszenie upadłości powinien zostać zgłoszony najpóźniej w dniu 31 stycznia 2012 r., co jednoznacznie wynika z opinii biegłego sądowego, jak również z dokumentów finansowo-księgowych. Podstawą sporządzonej opinii były nie tylko dokumenty zgromadzone w aktach niniejszej sprawy, ale też dokumenty finansowe, dostarczone biegłemu przez biuro (...) w S., prowadzące księgi rachunkowe Spółki.

Biegły sądowy wskazał, że Spółka (...) S.A. prowadziła działalność polegającą na sprzedaży paliw, w ramach której płacone zobowiązań po terminie „nie było niczym szczególnym”. Potwierdzają to dane zamieszczone przez biegłego w tabeli nr 11, znajdującej się na k.242 akt sprawy. Przeciętnie jedna trzecia ich wartości była przeterminowana. Taki stan utrzymywał się do listopada 2011 r. W grudniu 2011 r. nastąpiło jego pogorszenie, gdyż udział tego rodzaju wierzytelności przekroczył 50% i pogłębiał się w kolejnych okresach. Zdaniem biegłego, prawdopodobną przyczyną takiego stanu rzeczy były zatory płatnicze, które wynikały z opóźnień w spłacie należności.

Wprawdzie biegły pozytywnie ocenił występujący w okresie od sierpnia 2011 r. do lutego 2012 r. poziom wskaźników tzw. płynności szybkiej, które określają zdolność do regulowania zobowiązań bieżących, to jednak stwierdził stanowczo, że rozważania nad zgłoszeniem wniosku o upadłość Spółki winny zostać podjęte w grudniu 2011 r. Wiedza o pogłębiającym się udziale zobowiązań przeterminowanych powinna skłonić zarząd Spółki do zgłoszenia takiego wniosku najpóźniej na koniec stycznia 2012 r. Poczynając od maja 2011 r. stan zobowiązań przeterminowanych Spółki zaczął bowiem systematycznie rosnąć i wynosił odpowiednio: na koniec maja 2011 r. – 29.812,86 zł, na koniec czerwca i lipca 2011 r. – 29.812,87 zł, na koniec sierpnia i września 2011 r. – 52.147,71 zł, na koniec października i listopada 2011 r. – 103.951,60 zł, na koniec grudnia 2011 r. – 493.620,15 zł, na koniec stycznia 2012 r. – 2.815.123,69 zł, a na koniec lutego 2012 r. – 3.494.797,69 zł.

Istniejące problemy płatnicze i utrata płynności finansowej przez Spółkę uzasadniały twierdzenie, że najpóźniej w połowie stycznia 2012 r. istniała określona przepisem art. 11 ust. 2 p.u.n. przesłanka zgłoszenia wniosku o upadłość.

Niezależnie od powyższego, od maja 2011 r. Spółka nie wykonywała swoich wymagalnych zobowiązań. W konsekwencji, zdaniem biegłego, uwzględniając stan przeterminowanych zobowiązań na dzień 29 lutego 2012 r., należałoby przyjąć, że Spółka (...) osiągnęła stan niewypłacalności już w maju 2011 r. Tym samym, wniosek o ogłoszenie upadłości Spółki, z uwagi na poziom przeterminowanego zobowiązania wobec dostawców, powinien być złożony – biorąc pod uwagę trzymiesięczny okres przeterminowania – pod koniec sierpnia 2011 r.

Warto przy tym zaznaczyć, że dla określenia tego, czy dłużnik jest niewypłacalny, nie jest istotne, czy nie wykonuje wszystkich zobowiązań pieniężnych, czy tylko niektórych z nich. Nieistotny jest także rozmiar niewykonywanych przez dłużnika zobowiązań, skoro nawet niewykonywanie zobowiązań o niewielkiej wartości oznacza jego niewypłacalność w rozumieniu przepisu art. 11 p.u.n.

W ocenie Sądu, wskazane wyżej okoliczności uzasadniają konkluzję, że w czasie, gdy członkami zarządu Spółki (...) byli pozwani, powstał obowiązek zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości, którego pozwani nie dopełnili. Z opinii biegłego sądowego wynika, że obowiązek ten powstał najpóźniej w styczniu 2012 r.

Okoliczność tę dodatkowo potwierdzają zeznania pozwanego W. G., w których stwierdził spontanicznie, że w rozmowie telefonicznej przeprowadzonej pod koniec 2011 r. lub na początku 2012 r., pozwany M. G. (1) informował go o zatorach płatniczych i problemach (...) Spółki (...) oraz o tym, że powinien być złożony wniosek o ogłoszenie upadłości Spółki (vide: k.548-549).

Wprawdzie pozwany M. G. (1) w uzupełnieniu swoich zeznań zaprzeczył, aby wskazana rozmowa telefoniczna miała miejsce na przełomie 2011/2012 r., jakkolwiek jego zeznania w opisywanym zakresie nie wytrzymują krytyki w zestawieniu z zeznaniami pozwanego W. G.. Po pierwsze, to właśnie z zeznań tego ostatniego Sąd powziął informację o fakcie i treści rzeczonej rozmowy telefonicznej. Po drugie, pozwany W. G. nie miał żadnych powodów ku temu, aby niezgodnie z prawdą świadczyć de facto na swoją niekorzyść. W końcu po trzecie, pozwany M. G. (1) „mając pewność”, że telefonu do W. G. nie wykonał na przełomie 2011/2012 r., lecz dopiero w lutym 2012 r., nie potrafił sobie przypomnieć, czy rozmowa ta miała miejsce na początku, w połowie, czy pod koniec lutego. Z tych powodów, odnośnie do terminu przeprowadzonej rozmowy w zakresie konieczności złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości Spółki (...), Sąd Okręgowy uznał za wiarygodne zeznania pozwanego W. G., który stwierdził stanowczo, że o potrzebie złożenia wniosku upadłościowego pozwany M. G. (2) poinformował go „zdecydowanie przed dniem złożenia takiego wniosku” (vide: k.548-549). Z tożsamyh przyczyn zeznaniom pozwanego M. G. (1) w opisanym zakresie odmówiono znamion wiarygodności.

Sąd Okręgowy rozważył także kwestię winy pozwanych za niezłożenie w ustawowym terminie wniosku o ogłoszenie upadłości Spółki (...) S.A. Wymaga przy tym podkreślenia, że przy odpowiedzialności deliktowej sprawca szkody odpowiada już w razie zaistnienia choćby lekkiego niedbalstwa (*culpa levissima*). Dla oceny, kiedy mamy do czynienia z winą w postaci niedbalstwa, decydujące znaczenie ma miernik staranności, jaki przyjmuje się za wzór prawidłowego postępowania. Zgodnie z przepisem art. 355 k.c., dłużnik obowiązany jest do staranności ogólnie wymaganej w stosunkach danego rodzaju (tzw. należyta staranność). Stąd wykonywanie obowiązków przez członków organów spółek powinno odbywać się z zachowaniem staranności wynikającej z zawodowego charakteru działalności, co wymaga znajomości procesów organizacyjnych, finansowych, ale też kierowania zasobami ludzkimi oraz znajomości obowiązującego prawa i następstw z niego wynikających w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej.

Z punktu widzenia ogólnych zasad odpowiedzialności cywilnej, każdy stopień winy uzasadnia powstanie stanu odpowiedzialności i pozostaje bez wpływu na zakres odpowiedzialności sprawcy szkody (vide: T. Dybowski, [w:] System Prawa Cywilnego, t. III, cz. 1, s. 199-200; Z. Banaszczyk, [w:] K. Pietrzykowski (red.), Kodeks cywilny, t. I, 1997, s. 761; A. Klein, Charakter prawny organów osób prawnych, s. 122-123; S. Grzybowski, [w:] System Prawa Cywilnego, t. I, 1974, s. 373; M. Pazdan, Niektóre konsekwencje teorii organów osoby prawnej, s. 205-206; A. Wolter, J. Ignatowicz, K. Stefaniuk, Prawo cywilne, s. 196; wyrok SN z dnia 10 października 1975 r., I CR 656/75, Legalis).

W oparciu o tak skonstruowany model odpowiedzialności członków zarządu spółki akcyjnej, Sąd Okręgowy uznał, że zaniechanie przez pozwanych złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w terminie stanowiło co najmniej brak należytej staranności w zbadaniu oraz ocenie sytuacji finansowej Spółki, a więc miało charakter zawiniony.

Podstawowym kryterium świadczącym o kondycji finansowej Spółki był stan jej zobowiązań przeterminowanych. Z opinii biegłego sądowego wynika, że począwszy od maja 2011 r. stan ten zaczął systematycznie rosnać. W ciągu siedmiu miesięcy nastąpił wyraźny wzrost z kwoty 29.812,86 zł do kwoty 493.620,15 zł. Drastyczne zwiększenie wartości zobowiązań przeterminowanych Spółki nastąpiło między grudniem 2011 r. a styczniem 2012 r. W ciągu miesiąca wzrost ten osiągnął kwotę 2.321.503,54 zł. Jednocześnie Spółka miała poważne problemy ze ściągalnością wierzytelności i nie regulowała swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych. Okoliczności te, w ocenie Sądu, stanowiły jasne sygnały wymagające podjęcia odpowiednich działań przez członków zarządu Spółki (...). Wskazywały bowiem wyraźnie, że niekorzystna sytuacja finansowa Spółki nie była zjawiskiem nagłym, którego nie można było

przewidzieć. Zapatrywanie to koresponduje z wcześniej opisanymi zeznaniami pozwanego W. G., który przyznał, że na przełomie 2011/2012 r. pozwany M. G. (1) informował go o zatorach płatniczych i problemach (...) Spółki (...), a także o tym, że powinien być złożony wniosek o ogłoszenie upadłości Spółki. Mimo to, wniosku takiego nie złożono aż do 1 marca 2012 r.

W ocenie Sądu, pozwani członkowie Zarządu nie dochowali zatem należytej staranności jako profesjonalisci, co skutkowało niedopełnieniem obowiązków nałożonych przez ustawę – Prawo upadłościowe i naprawcze. Pozwany M. G. (1) pełniący funkcję prezesa zarządu Spółki (...), a wcześniej funkcję wiceprezesa zarządu oraz członka rady nadzorczej przyznał, że w latach 2011-2012 ceny paliw „strasznie szły w górę”, co skutkowało istotnymi problemami z regulowaniem zobowiązań Spółki, mając bezpośrednie przełożenie na zwiększenie stanu jej zobowiązań przeterminowanych. Już same te zeznania wskazują na niedbalstwo, którego dopuścił się pozwany M. G. (1). Co więcej, pozwany ten dodał, że informował wierzycieli Spółki o jej złej kondycji finansowej, jakkolwiek robił to, jak zeznał – dopiero, gdy wierzyciele (w tym powód) telefonicznie upominali się o spłatę swoich należności (vide: k.547). Nie zasługuje na uwzględnienie podnoszony przez pozwanego argument, że decyzję odnośnie do (nie)składania wniosku o ogłoszenie upadłości Spółki konsultował ze swoim prawnikiem. Okoliczność ta pozostaje bez wpływu dla oceny wystąpienia ustawowych przesłanek złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Nadto, trudno obalić tezę, że decyzję w przedmiocie złożenia wniosku upadłościowego należałoby skonsultować raczej ze specjalistą z dziedziny ekonomii czy ściślej księgowości, a nie prawa. Analogicznej oceny wymagał argument pozwanego, że powód udzielił Spółce (...) dwóch limitów kupieckich w kwotach po 500 tys. zł, które następnie zwiększono do kwot po 1 mln zł. Okoliczność ta bynajmniej nie zwalniała pozwanych pełniących funkcje członków zarządu Spółki, z ustawowego obowiązku badania jej sytuacji finansowej, która to sytuacja bynajmniej nie zależała od przyznanych limitów kupieckich, lecz od tego, czy Spółka regulowała swoje wymagalne zobowiązania i jaki był ich stan.

Na uwzględnienie nie zasługiwał również podnoszony przez pozwanego W. G. argument, że nie posiadał on „pełnej wiedzy na temat sytuacji finansowej Spółki”. Po pierwsze, pełniąc funkcję członka zarządu pozwany winien regularnie i szczegółowo zapoznawać się z kondycją (...) S.A., zwłaszcza, że jak zeznał – podpisywał wszystkie sprawozdania finansowe Spółki (vide: k.549). Po drugie, z zeznań tego pozwanego wynika wprost, że o potrzebie złożenia wniosku upadłościowego został poinformowany w rozmowie telefonicznej przez M. G. (1) już na przełomie 2011/2012 r. Mimo uzyskanej wiedzy w tej materii, wymieniony nie podjął żadnych działań zmierzających do realizacji obowiązku, o jakim mowa w treści art. 21 ust. 1 p.u.n.

Zdaniem Sądu Okręgowego, na skutek zawinionego zaniechania przez pozwanych złożenia w ustawowym terminie wniosku o upadłość Spółki (...), powód jako wierzyciel poniósł szkodę polegającą na tym, że został pozbawiony zaspokojenia swojej wierzytelności.

Pojęcie szkody w rozumieniu przepisu art. 21 ust. 3 p.u.n. występuje w znaczeniu odbiegającym od klasycznej cywilistycznej definicji szkody rozumianej jako uszczerbek w prawnie chronionych dobrach (poszkodowanego), którego miarą jest różnica stanu tych dóbr z czasu poprzedzającego i następującego po zdarzeniu wywołującym szkodę. Należy je odnosić do stanu pogorszenia możliwości zaspokojenia wierzyciela z majątku spółki, zaistniałego wskutek niezgłoszenia we właściwym czasie wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego. Celem wykazania szkody wierzyciel musi więc udowodnić, że w wyniku zaniechania zgłoszenia wniosku zmniejszył się majątek masy upadłości i wskutek tego w podziale

funduszków masy nie otrzyma nic albo otrzyma mniej, niżby na niego przypadło, gdyby wniosek zgłoszono we właściwym czasie (vide: uzasadnienie orzeczenia SN z dnia 9 września 1938 r., CI 213/38, OSN 1938, poz. 188). Szkada może wynikać również stąd, że wprawdzie majątek masy nie uległ zmniejszeniu, ale mniejsze zaspokojenie wierzyciela lub jego brak wynika z takich przyczyn, jak zwiększenie się ogólnej sumy wierzytelności zaspokajanych w upadłości albo ustanowienie zabezpieczeń na składnikach majątku dłużnika (vide: uzasadnienie wyroku SN z dnia 21 września 2005 r., V CK 129/05, LEX nr 387732).

Przenosząc powyższe wywody na grunt niniejszej sprawy trzeba podkreślić, że opinia biegłego sądowego i dowody z dokumentów finansowych wskazują wprost, że wartość księgowa majątku Spółki (...) S.A. uległa systematycznemu

zmniejszaniu. O ile bowiem na dzień 31 sierpnia 2011 r. wartość tego majątku wynosiła 1.021.104,62 zł, o tyle na dzień 31 stycznia 2012 r. – 966.129,88 zł, a na dzień 29 lutego 2012 r. – 681.920,87 zł (vide: k.250). Wyliczona tymczasem przez nadzorcę sądowego wartość masy upadłości Spółki, z pominięciem jej wierzytelności, na dzień 29 kwietnia 2012 r. wynosiła już zaledwie 292.565,03 zł, przy szacunkowej wysokości kosztów postępowania upadłościowego w kwocie 277.280,00 zł (vide: k.152-180, k.625-643).

Wskazane okoliczności dowodzą, że gdyby pozwani w odpowiednim czasie zgłosili wniosek o ogłoszenie upadłości Spółki (...), to w trakcie postępowania upadłościowego wierzytelność powoda względem Spółki zostałaby zaspokojona w całości.

Nadto, jak stwierdził biegły sądowy, niezależnie od tego, czy wniosek upadłościowy zostałby zgłoszony w sierpniu 2011 r., czy w styczniu 2012 r. (tj. w datach wskazanych alternatywnie przez biegłego jako właściwe terminy do złożenia wniosku o upadłość), Spółka (...) była w stanie, po ściągnięciu swoich należności, spłacić w całości nie tylko powoda, ale też wszystkich swoich pozostałych wierzycieli (vide: k.251).

Zważywszy zaś, że wniosek o ogłoszenie upadłości Spółki (...) został zgłoszony dopiero w marcu 2012 r., należy stwierdzić, że majątek Spółki, a faktycznie masy upadłości zmniejszył się do wartości, która nie gwarantuje powodowi pełnego zaspokojenia jego należności, co miałyby miejsce w przypadku, gdyby wniosek taki został zgłoszony we właściwym czasie.

Przyjmując więc, w ślad za biegłym, że wniosek o ogłoszenie upadłości Spółki (...) S.A. należało zgłosić na koniec sierpnia 2011 r., a najpóźniej na koniec stycznia 2012 r., trzeba podkreślić, że wartość majątku Spółki w okresie od sierpnia 2011 r. do lutego 2012 r. zmalała o kwotę 339.183,75 zł (1.021.104,62 zł minus 966.129,88 zł), z kolei na przełomie stycznia i lutego 2012 r. majątek ten pomniejszył się o kwotę 284.209,01 zł (966.129,88 zł minus 681.920,87 zł).

Każda z wyżej wymienionych kwot, o jakie pomniejszył się majątek Spółki (...) (a w konsekwencji przyszła masa upadłości), wystarczyłaby w zupełności na pełne zaspokojenie wierzytelności powoda w wysokości 271.605,28 zł. Okoliczność ta uzasadnia tezę, że powód uzyskałby zaspokojenie swojej wierzytelności w sytuacji, gdyby Spółka została posta-wiona w stan upadłości w ustawowym terminie.

Zestawiając powyższe z faktem, że wierzytelność J. F. w kwocie 271.605,08 zł została obecnie zaliczona do IV kategorii wierzytelności, opiewających łącznie na kwotę 3.229.141,68 zł, zasadne jest twierdzenie, że powód w toku postępowania upadłościowego nie uzyska zaspokojenia swojej wierzytelności w całości, a być może nawet w części. Poza tym, na liście wierzytelności masy upadłości Spółki (...) znajdują się także wierzytelności kategorii II i III, korzystające z pierwszeństwa zaspokojenia przed wierzytelnością powoda (vide: k.582, k.688-706).

Przedmiotowych ustaleń nie wydaje się podważać fakt, że wartość masy upadłości Spółki (...) wciąż się zmienia. Stan środków pieniężnych w masie wynosił odpowiednio: na dzień 24 lipca 2012 r. – 416.488,50 zł, na dzień 30 września 2012 r. – 472.112,63 zł, na dzień 31 grudnia 2012 r. – 487.598,49 zł, na dzień 31 marca 2013 r. – 477.283,22 zł, na dzień 30 czerwca 2013 r. – 449.689,75 zł, na dzień 30 września 2013 r. – 433.768,43 zł, na dzień 31 grudnia 2013 r. – 826.195,80 zł, na dzień 31 marca 2014 r. – 1.188.294,13 zł, na dzień 30 czerwca 2014 r. – 1.175.402,51 zł, na dzień 30 września 2014 r. – 1.163.401,28 zł, na dzień 31 marca 2015 r. – 1.143.100,10 zł, na dzień 30 czerwca 2015 r. – 1.131.282,93 zł, na dzień 30 września 2015 r. – 827.674,34 zł, na dzień 31 marca 2016 r. – 801.953,23 zł, na dzień 30 czerwca 2016 r. – 783.557,98 zł, a na dzień 30 września 2016 r. – 775.762,20 zł.

Na tak „ruchomy” stan masy upadłości wpływ mają przede wszystkim dwa czynniki, tj. wysokość ściąganych wierzytelności Spółki (wartość dodatnia dla masy) oraz suma kosztów postępowania upadłościowego (wartość ujemna dla masy). Na chwilę obecną nie sposób ustalić tego, jak ostatecznie będą kształtować się obie te wartości, a co za tym idzie – jaki będzie końcowy stan masy upadłości. Okoliczność ta, zdaniem Sądu Okręgowego, pozostaje jednak bez większego znaczenia dla uprzednio poczynionego ustalenia, że wskutek niezłożenia wniosku upadłościowego w terminie, majątek Spółki (...) (a w konsekwencji masy upadłości) zmniejszył się co najmniej o kwotę 284.209,01 zł.

Opinia biegłego sądowego dowodzi zaś tezy, że powód uzyskałby zaspokojenie swojej wierzytelności w całości, gdyby Spółka została postawiona w stan upadłości w ustawowym terminie.

Sąd Okręgowy miał na uwadze fakt, że odszkodowanie w reżimie deliktowym zawsze przysługuje w związku z konkretnym działaniem określonej osoby, przez co instrumentem pozwalającym na oddzielenie szkody podlegającej naprawieniu przez tę osobę jest adekwatny związek przyczynowy między jej działaniem a szkodą. Ponieważ z opinii biegłego sądowego sporządzonej na potrzeby niniejszej sprawy wynika wprost, że gdyby wniosek o ogłoszenie upadłości Spółki (...) S.A. został zgłoszony w ustawowym terminie (czyli najpóźniej do dnia 31 stycznia 2012 r.), to wierzytelność powoda, objęta żądaniem pozwu, zostałaby zaspokojona w całości, brak jest wątpliwości, że pomiędzy zdarzeniem wyrządzającym szkodę a szkodą zachodzi normatywny związek przyczynowy.

Uwzględniając powyższe rozważania, w ocenie Sądu, na gruncie niniejszej sprawy zostały spełnione wszystkie przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanych. W efekcie niezasadne okazały się zarzuty zredagowane przez pozwanych w ramach odpowiedzi na pozew, powielane w kolejnych pismach procesowych.

Za wysoce niezrozumiałe uznano stanowisko strony pozwanej, sprowadzające się do stwierdzenia, że żądanie dochodzone pozwem jest przedwczesne w kontekście prowadzonego postępowania upadłościowego. Przy takiej postawie nielogiczne i niekonsekwentne było podniesienie zarzutu przedawnienia.

Co do rzekomej przedwczesności powództwa wytoczonego in casu wypowiedział się już Sąd Apelacyjny w Białymstoku na kanwie rozpoznawanych zażaleń na postanowienie tut. Sądu o zawieszeniu postępowania. Sąd Odwoławczy uznał bowiem trafnie, że dochodzenie roszczenia na podstawie art. 21 ust. 3 p.u.n. oznacza, że „poszkodowany obowiązany jest wykazać szkodę, jaka powstała w jego majątku, co w praktyce oznacza konieczność wykazania skali pomniejszenia masy upadłości, powiązanej przyczynowo z opóźnieniem w złożeniu wniosku, w sposób uniemożliwiający zaspokojenie wierzytelności poszkodowanego”. Jak zważył Sąd Apelacyjny, obowiązek ten może być skutecznie realizowany w obrębie procesu cywilnego, bez potrzeby oczekiwania na wydanie rozstrzygnięć w postępowaniu upadłościowym (vide: k.511v-512). Podzielając trafność poglądu Sądu Odwoławczego, odmówiono zasadności zarzutowi pozwanych co do przedwczesności powództwa.

Odnosząc się zaś do twierdzeń pozwanych w przedmiocie przedawnienia roszczenia z art. 21 ust. 3 p.u.n., należy pamiętać, że roszczenie to ma charakter deliktowy, do którego zastosowanie znajduje przepis art. 442 § 1 k.c. Zgodnie z tą regulacją roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże w każdym wypadku roszczenie przedawnia się z upływem lat dziesięciu od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę. Co do zasady, termin ten będzie więc wynosił trzy lata od momentu dowiedzenia się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Z reguły moment ten będzie uwarunkowany chwilą zakończenia postępowania upadłościowego, ponieważ chwila ta daje realną wiedzę na temat tego, czy postępowanie to doprowadziło do zaspokojenia, choćby częściowego wierzyciela.

Ponieważ zakończenie postępowania upadłościowego spółki kapitałowej, jak wcześniej wykazano, nie jest przesłanką warunkującą dochodzenie roszczenia przeciwko członkom zarządu takiej spółki na podstawie art. 21 ust. 3 p.u.n., należało uznać, że trzyletni termin przedawnienia takiego roszczenia na tle niniejszej sprawy zaczął biec najwcześniej z chwilą wydania przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w C. postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego (Km 1262/12), prowadzonego z wniosku powoda przeciwko Spółce (...) S.A. Podstawą prawną tego rozstrzygnięcia, zapadłego w dniu 14 września 2012 r., był bowiem przepis art. 146 p.u.n. Tym samym, twierdzenia pozwanych, jakoby bieg terminu przedawnienia winien być liczony od dnia, w którym osoby zobowiązane miały złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości Spółki, nie przekonuje.

Zdaniem Sądu Okręgowego, wszystkie powyższe okoliczności uzasadniały, na podstawie art. 21 ust. 3 p.u.n. w zw. z art. 441 § 1 k.c., solidarną odpowiedzialność pozwanych w zakresie zapłaty kwoty głównej i świadczeń ubocznych w postaci odsetek.

Poprzednio odpowiedzialność odszkodowawczą osób zobowiązanych do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości regulował przepis art. 17¹ § 1 Prawa upadłościowego z 1934 r., który stanowił, że „kto nie wykona obowiązku określonego w art. 5 § 1 lub § 2, odpowiada za szkodę wyrządzoną przez to wierzycielowi, chyba że nie ponosi winy. Jeżeli obowiązku nie dopełniło kilka osób, ich odpowiedzialność jest solidarna”. Obecnie podstawą odpowiedzialności, o której tu mowa, jest przepis art. 415 k.c., a zatem odpowiedzialność kilku osób wyrządzających szkodę jest odpowiedzialnością solidarną z mocy powołanego art. 441 § 1 k.c. (vide: S. G., Prawo upadłościowe. Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz, LEX/el. 2016, Nb 1).

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. Regulacja ta formułuje zasadę odpowiedzialności za wynik procesu oraz zasadę kosztów niezbędnych i celowych. Zgodnie z treścią tego przepisu strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi koszty procesu. Na koszty celowego dochodzenia praw składały się w przedmiotowym postępowaniu: opłata sądowa od pozwu w kwocie 13.581 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, wykorzystana zaliczka na wynagrodzenie biegłego w kwocie 3.000 zł i koszty zastępstwa procesowego w kwocie 7.200 zł. Łącznie strona powodowa poniosła niezbędne koszty procesu w wysokości 23.798 zł, które zasądzono na jej rzecz solidarnie od obu pozwanych.

Po myśli art. 108 § 1 w zw. z art. 102 k.p.c. przewidującym, że w szczególnie uzasadnionych wypadkach Sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów, albo nie obciążać jej w ogóle kosztami, odstąpiono od obciążania pozwanych kosztami postępowania zażaleniowego (I ACz 770/16). Zdaniem Sądu Okręgowego, in casu zaistniały bowiem szczególne okoliczności przemawiające za tym, by nie obciążać pozwanych kosztami rzeczono postępowania wpadkowego. Trzeba bowiem pamiętać, że postanowienie o zawieszeniu postępowania pierwszoinstancyjnego, zaskarżone przez obie strony procesowe, zostało wydane ex officio. Tym samym, skoro obie strony nie zgodziły się z decyzją procesową tamującą rozpoznanie sprawy i obie decyzję tą zaskarżyły, to w konsekwencji obie wygrały postępowanie zażaleniowe. W tych warunkach, zdaniem Sądu, obciążanie takimi kosztami pozwanych jako przegrywających sprawę cywilną in meriti, byłoby sprzeczne z zasadą słuszności wyrażoną w przepisie art. 102 k.p.c.

Zastosowany w niniejszej sprawie przepis art. 113 ust. 1 i 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych wydatkiem poniesionym tymczasowo przez Skarb Państwa nakazuje w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciążyć strony, przy odpowiednim stosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. Skoro zaś o poniesionych przez strony kosztach procesu sąd rozstrzygnął na zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 § 1 k.p.c.), również wydatek poniesiony tymczasowo przez Skarb Państwa wien ostatecznie obciążać w całości pozwanych jako stronę, która uległa w sprawie w całości. W konsekwencji Sąd nakazał ściągnąć od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Olsztynie solidarnie kwotę 112,48 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

/SSR del. Maciej Rzewuski/

ZARZĄDZENIE

1. odnotować,
2. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom pozwanych,
3. za 14 dni lub z apelacją.

O., dnia 31 marca 2017 r.

/SSR del. Maciej Rzewuski/